

Sygn. akt VI U 1323/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2020 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 lutego 2020 r., znak: (...)

w sprawie: E. S.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

oddala odwołanie.

Sygn. akt VI U 1323/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., po rozpoznaniu wniosku E. S. z dnia 12 lutego 2020 roku odmówił jej przyznania prawa do rekompensaty, albowiem ubezpieczona nie udowodniła wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy za udowodniony przyjął staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat, 9 miesięcy i 15 dni

(27.12.1993 r. – 31.12.2008 r. z wyłączeniem okresów nieskładkowych).

Odwołanie od ww. decyzji złożyła ubezpieczona E. S., zaskarżając ją w całości. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że w okresie od dnia 27 grudnia 1993 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku była zatrudniona w Centrum Onkologii w B. na stanowisku pielęgniarki w pełnym wymiarze czasu pracy. W jej ocenie fakt wykonywania w tym czasie pracy w szczególnych warunkach potwierdza świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione przez pracodawcę w dniu 21 października 2019 roku, które to odwołująca dołączyła do odwołania. Wobec powyższego odwołująca wniosła o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach całego ww. okresu bez odliczenia okresów nieskładkowych, a tym samym o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do rekompensaty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zaprezentowane w treści zaskarżonej decyzji. W pismach procesowych z dnia 28 kwietnia 2020 roku i z dnia

12 czerwca 2020 roku organ rentowy wyjaśnił, że wyłączone ze stażu pracy w szczególnych warunkach okresy nieskładkowe to: 27.02.1995 r. – 3.03.1995 r., 3.06.1997 r. – 7.06.1997 r., 2.03.1998 r. – 6.03.1998 r., 22.09.1998 r. – 30.09.1998 r., 2.06.1999 r. – 23.06.1999 r. i 9.09.2005 r. – 13.10.2005 r.

(tj. łącznie 70 dni, które wskazano w świadectwie pracy z dnia 26 stycznia 2018 roku będące okresami pobierania wynagrodzenia chorobowego i zasiłku chorobowego za czas niezdolności do pracy spowodowanej chorobą).

Na rozprawie w dniu 7 lipca 2020 roku pełnomocnik odwołującej podtrzymał stanowisko zaprezentowane w treści odwołania, zaś pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona E. S. urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 17 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonej zaliczkę na poczet przysługującej jej emerytury od dnia 1 listopada 2017 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, jednocześnie zawieszając wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Kolejną decyzją z dnia 31 stycznia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury ubezpieczonej od dnia 1 stycznia 2018 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek w związku z ustaniem stosunku pracy.

/dowód: decyzja ZUS z dnia 17 listopada 2017 r., k. 6 – 7 v. akt ZUS; decyzja ZUS z dnia 31 stycznia 2018 r., k. 11 – 12 v. akt ZUS/

W dniu 12 lutego 2020 roku ubezpieczona wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z wnioskiem o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego z doliczeniem rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

/dowód: wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego, k. 17 – 17 v. akt ZUS/

Ubezpieczona w okresie od dnia 1 września 1978 roku do dnia 26 grudnia 1993 roku była zatrudniona w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Szpitalu Miejskim (...) E. W. w B. na stanowisku pielęgniarki w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 15 maja 1986 roku do dnia 14 czerwca 1986 roku korzystała z urlopu bezpłatnego, a w okresie od dnia 29 września 1982 roku do dnia 20 maja 1983 roku oraz od dnia 24 września 1983 roku do dnia 30 listopada 1985 roku – z urlopu wychowawczego. W całym okresie zatrudnienia w ww. Szpitalu nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze.

Natomiast w okresie od dnia 27 grudnia 1993 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku ubezpieczona pracowała w Centrum Onkologii w B. na stanowisku pielęgniarki, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywała prace na oddziale onkologicznym w bezpośrednim kontakcie z pacjentami. Ubezpieczona pobierała wynagrodzenie chorobowe za czas niezdolności do pracy z powodu choroby w okresach: 3.06.1997 r. – 7.06.1997 r., 2.03.1998 r. – 6.03.1998 r. i 2.06.1999 r. – 23.06.1999 r. oraz zasiłek chorobowy: 27.02.1995 r. – 3.03.1995 r., 22.09.1998 r. – 30.09.1998 r. i 9.09.2005 r. – 13.10.2005 r.

Od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 26 stycznia 2018 roku ubezpieczona była zatrudniona w (...) w B. na stanowisku starszej pielęgniarki, w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

/dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 8 – 8 v. akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 12 – 12 v. akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 9 akt ZUS; świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, k. 18 akt/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, w tym w aktach organu rentowego, których wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a które nie były kwestionowane przez żadną ze stron pod względem ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich informacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018r., poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat (ust. 1). Rekompensata nie przysługuje jednak osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2). W myśl art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę, a rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Istotę rekompensaty ustawodawca określił w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Celem tego przepisu jest przyznanie odszkodowania za rzeczywistą utratę określonych uprawnień, co oznacza, że musi on dotyczyć tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie choćby jednego ustawowego warunku (wieku, ogólnego stażu emerytalnego) nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą o emeryturach pomostowych (M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych [w:] K. Antonów, Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz, Warszawa 2014; wyr. SA w Gdańsku z dnia 31 marca 2016r., III AUa 1899/15, LEX nr 2341105).

Przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach stosuje się analogiczne zasady, jak dla wcześniejszej emerytury określone w

art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który w ust. 2 stanowi, że dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z kolei art. 32 ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie

pracy. W postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują jednak ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu przed organem rentowym. Sąd Okręgowy

– w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem – nie może ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach, jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w spornym okresie oraz warunków wykonywanej pracy. Zgodnie z treścią art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron.

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami dotyczył tego, czy na dzień 1 stycznia 2009 roku ubezpieczona E. S. legitymuje się 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, czego pochodną stało się ustalenie prawa do rekompensaty.

Organ rentowy do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczył ubezpieczonej okres w wymiarze 14 lat, 9 miesięcy i 15 dni, co odpowiada okresowi wykonywania pracy na stanowisku pielęgniarki w Centrum Onkologii w B. na oddziale onkologicznym w bezpośrednim kontakcie z pacjentem (27.12.1993 r. – 31.12.2008 r.). Zgodnie z wykazem A, dział XII, pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za prace w szczególnych warunkach uważa się prace na oddziałach: intensywnej opieki medycznej, anestezjologii, psychiatrycznych i odwykowych, onkologicznych, leczenia oparzeń oraz ostrych zatruc w bezpośrednim kontakcie z pacjentami. Organ rentowy nie uwzględnił jednak w ww. okresie zatrudnienia okresów nieskładkowych, za które ubezpieczona pobierała wynagrodzenie chorobowe za czas niezdolności do pracy z powodu choroby w okresach: 3.06.1997 r. – 7.06.1997 r., 2.03.1998 r. – 6.03.1998 r. i 2.06.1999 r. – 23.06.1999 r. oraz zasiłek chorobowy: 27.02.1995 r. – 3.03.1995 r., 22.09.1998 r. – 30.09.1998 r. i 9.09.2005 r. – 13.10.2005 r. Odwołująca domagała się zaś zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach całego ww. okresu bez odliczenia okresów nieskładkowych.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, że ubezpieczona E. S. na dzień 1 stycznia 2009 roku nie zdołała wykazać niezbędnego okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym okresy pobierania wynagrodzenia chorobowego i zasiłku chorobowego w niniejszej sprawie nie mogą zostać uwzględnione do stażu pracy w szczególnych warunkach. Nie pozwala na to przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 53), który to wprost stanowi, że przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu

14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Zasada ta nie ma jednak zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1 lipca 2004 roku i nie dotyczy sytuacji osób wymienionych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W przepisie tym ustawodawca zapewnił ochronę ekspektatywy prawa podmiotowego dla osób, które w dniu 1 stycznia 1999 roku wypełniły warunki dotyczące stażu ogólnego i szczególnego. Ochrona tej ekspektatywy nie wygasła wskutek regulacji, dotyczącej ustalania okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych od dnia 1 lipca 2004 roku – w inny sposób (przepis wprowadzony został ustawą zmieniającą z dnia 20 kwietnia 2004 roku i wszedł w życie z dniem 1 lipca 2004 roku (Dz. U. Nr 121, poz. 1264)). Toteż wykazanie na dzień 1 stycznia 1999 roku okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wymaganego przepisem art. 184 ustawy, wyłącza ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jeżeli zatem odwołujący do dnia 1 stycznia 1999 roku osiągnął 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, to wyłączone jest ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu przez niego wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy (por. wyr. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 listopada

2018 r., III AUa 1970/18, LEX nr 2609403; wyr. Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 maja 2019 r., III AUa 944/18, LEX nr 2691058).

W niniejszej sprawie wspomniany wyżej wyjątek nie zachodzi, albowiem odwołująca E. S. na dzień 1 stycznia 1999 roku, a więc na dzień ustalenia prawa do wcześniejszej emerytury nie legitymowała się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat. Pracę w szczególnych warunkach rozpoczęła bowiem dopiero w dniu 27 grudnia 1993 roku. Wprawdzie w okresie od dnia 1 września 1978 roku do dnia

26 grudnia 1993 roku ubezpieczona również była zatrudniona w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Szpitalu Miejskim (...) E. W. w B. na stanowisku pielęgniarki w pełnym wymiarze czasu pracy, tym niemniej jednak ze świadectwa pracy za ten okres wprost wynika, że w tym okresie ubezpieczona nie wykonywała prac w szczególnych warunkach ani prac o szczególnym charakterze. W świetle więc powyższego, skoro prawo do dochodzonej przez odwołującą rekompensaty mogło się zrealizować dopiero z chwilą nabycia przez nią prawa do emerytury w wieku powszechnym (a więc już w 2017 roku), a nadto podlegający wykazaniu okres pracy w warunkach szczególnych przypadać miał do dnia 31 grudnia 2008 roku (tak więc również obejmował okres po dniu 1 lipca 2004 roku) nic nie stało na przeszkodzie, aby przepis art. 32 ust. 1a ustawy emerytalno-rentowej znalazł swoje zastosowanie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 lipca 2018 r., III AUa 22/18, LEX nr 2579817). Dlatego też przebyte przez ubezpieczoną okresy nieskładkowe, w których to pobierała wynagrodzenie chorobowe i zasiłek chorobowy nie podlegają zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy należało uznać, że odwołująca E. S. nie spełnia jednej z zasadniczych przesłanek warunkujących możliwość przyznania jej prawa rekompensaty. Dlatego też zaskarżona decyzja ZUS okazała się być prawidłowa, zaś odwołanie – jako bezzasadne – podlegało oddaleniu.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.